

**Kartoitus erikoiskirjastojen ja tietopalvelujen
kiinnostuksesta ja edellytyksistä tulla mukaan
Melinda-metatietovarantoon**

Julkaisu Kartoitus erikoiskirjastojen ja tietopalvelujen kiinnostuksesta ja edellytyksistä tulla mukaan Melinda-metatietovarantoon	
Julkaisija Melinda-palvelu, Kansalliskirjasto	Julkaisuajankohta 2.3.2018
Tekijä Melinda-palvelu, Kansalliskirjasto	
Lisenssi <p>Tämä teos on lisensoitu Creative Commons Nimeä 4.0 -lisenssillä.</p>	
Julkaisun pysyvä osoite URN:NBN:fi-fe201803023700	
Yhteystiedot melinda-posti(at)helsinki.fi tanja.vienonen(at)helsinki.fi	

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Tausta ja tavoitteet	1
3	Esikartoitus verkkokyselynä	3
3.1	Kysely.....	3
3.2	Kyselyn tekninen toteutus	3
4	Tulokset	4
4.1	Yleisiä lukuja	4
4.2	Vastausten jakautuminen kirjastojärjestelmittäin	7
5	Yhteenvedo	8
	LIITE: Kyselylomakkeen kysymykset.....	10

1 Johdanto

Tämä raportti kartoittaa erikoiskirjastojen ja tietopalvelujen kiinnostusta ja mahdollisuuksia liittyä mukaan kansalliseen Melinda-kuvailuyhteisöön. Tiedot pohjautuvat Erikoiskirjastojen ja tietopalvelujen verkostolle 2017 loka-marraskuun vaihteessa tehtyyn verkkokyselyyn. Kyselyn päätavoitteena oli selvittää kuinka laajasti Melinda-yhteistyö kiinnostaa erikoiskirjastoja ja millaisin resurssein niissä tehdään aineistonkuvailua. Kyselyssä tiedusteltiin muun muassa mitä kirjastojärjestelmiä erikoiskirjastoissa käytetään ja millaisesta aineistosta heidän tietokantansa koostuvat. Kyselystä saadut tiedot luovat edellytykset mukaantulolle Melindaan. Raportin lopussa hahmotellaan miten erikoiskirjastojen mukaantulon kanssa edetään kartoituksen jälkeen.

2 Tausta ja tavoitteet

Melinda on laadukekaan kuvailutiedon tuotantoympäristö, joka mahdollistaa yhteen toimivan ja linkittyvän metatiedon tuotannon tulevina vuosina.

Kansallinen metatietovaranto Melinda on Kansalliskirjaston ylläpitämä palvelu, jonne kirjastot kuvailevat aineistonsa yhdessä. Kaikki Melinda-yhteisössä mukana olevat voivat hyödyntää metatietovarantoon tallennettuja kuvailutietoja omassa työssään joko yhteisen teknisen kuvailualustan tai rajapintojen kautta. Melindaa kehitetään jatkuvasti vastaamaan yhä paremmin kaikkien kotimaisten kirjastojen muuttuvia tarpeita. Melindan päätavoitteita strategiakaudella 2017-2020 ovat Melindan toimintamallin kehittäminen tulevaisuuden vaatimusten täyttämiseksi, Melindan integroiminen nykyistä paremmin kansallisiin ja kansainvälisiin palveluihin, sekä kuvailutiedon tuotantoympäristön kehittäminen ja laajentaminen yhteistyössä metatiedon toimijayhteisön kanssa.

Vuonna 2018 Melinda-hankkeen painopistealueita ovat sähköisten aineistojen metatietojen nykyistä laajempi koonti ja kuvailu Melindaan sekä mukaantulon kynnyksen madaltaminen kaikille organisaatioille, jotka ovat kiinnostuneita kuvailuyhteisöön liittymisestä. Viimeksi mainittuun kytkeytyy myös erikoiskirjastojen Melinda-yhteisöön mukaantulon valmistelu, hinnoittelumallin vahvistaminen ja tiekartan teko kuluvalle strategiakaudelle.

Erikoiskirjastojen tietokannat ovat sisällöltään ainutlaatuisia, minkä vuoksi niissä olevat kuvailutiedot rikastuttaisivat entisestään Melindan metatietovarantoa. Kansallisessa palvelussa mukana oleminen ja kuvailutietojen löytyminen kootusti samasta paikasta muiden kirjastojen tietokantojen kanssa laajentaa kohdeyleisöä erikoiskirjastojen pääasiallisen toimintaympäristön ulkopuolelle. Kuvailun keskittäminen voi myös säästää erikoiskirjastojen resursseja, kun mukaantulon yhteydessä käyttöön saa koko kuvailuyhteisön osaamisen ja tuen. Entistä kiinteämmästä yhteistyöstä on hyötyä koko kirjastoalalle.

Melindaan mukaantulo on Opetus- ja kulttuuriministeriön keskitetyn rahoituksen piirissä oleville kirjastoille ilmaista, mutta OKM:n rahoituksen ulkopuolisilta organisaatioilta joudutaan veloittamaan palveluun liittymisen toteutuskustannukset. Melinda-palvelun hinnoittelussa ei tavoitella voittoa, joten maksut ovat kohtuulliset ja ne lasketaan todellisen työmäärän mukaan. Hinnoittelumallia ei ole toistaiseksi vahvistettu, minkä vuoksi kyselyyn pyydettiin vastaamaan sillä oletuksella, että hinnoittelu ei ole kynnyskysymys. Palvelun kustannukset määräytyvät valitun liittymismallin mukaan, joista mukaan tuleva kirjasto voi valita itselleen sopivimman. Erilaisia liittymismalleja on kolme: Kevyt-malli, Pikku räätäli ja Iso räätäli. Näistä Kevyt-malli on edullisin ja Iso räätäli on hintavin. Palvelun ylläpitokustannukset on tarkoitus jaotella saman periaatteen mukaisesti. On huomioitava, että kirjastossa käytetyn järjestelmän toimittaja veloittaa Melinda-mukaantulossa tarvittavat ohjelmistolaajennukset ja tekemänsä työn omien taksojensa mukaan. Lisäksi tarvittavat lisenssimaksut, kuten Melindan Aleph-taustajärjestelmän lisenssi, eivät sisälly liittymis- ja ylläpitomaksuihin, vaan ne veloitetaan erikseen voimassa olevien hintojen mukaan.

	Kevyt	Pikku räätäli	Iso räätäli (perinteinen)
Liittymismalli	Mukaan uusilla aineistoilla: paikalliskannan aineistoa ei siirretä liittymisen yhteydessä Melindaan	Mukaan rajatulla aineistolla: paikalliskannasta siirretään vain osakohteetonta aineistoa tai helposti rajattavia kokoelmia liittymisen yhteydessä Melindaan	Mukaan laajalla aineistolla: paikalliskannasta siirretään myös osakohteellista aineistoa (koko kanta) liittymisen yhteydessä Melindaan
Optio:	 Suosittelavin		
Mallista toiseen siirtyminen myöhemmin			
Hyödyt	Nopeasti mukaan Melinda-kuvailuyhteisöön: - Uudet aineistot - Melindasta haku, muokkaus ja päivitys takaisin Melindaan	Mukaan Melinda-kuvailuyhteisöön: - Uudet aineistot - Melindasta haku, muokkaus ja päivitys takaisin Melindaan	Täysin mukaan Melinda-kuvailuyhteisöön: oma tietokanta tulee siivottua (laatu), kirjaston aineistot mukaan metatietovarantoon → kansallinen näkyvyys, replikoinnin täysi hyödyntäminen
Haitat	Replikoinnin hyödyntäminen rajallista, oman tietokannan siivous liittymisen yhteydessä jää pois (laatu), kirjaston vanhat aineistot eivät kasvat metatietovarantoa	Replikoinnin hyödyntäminen rajallista, suuri osa omasta tietokannasta voi jäädä siivoamatta (laatu), kirjaston aineistot eivät kasvat laajasti metatietovarantoa → kansallinen näkyvyys ei paras mahdollinen	Oman tietokannan siivoaminen vie resursseja (huom! massakorjaimet auttavat), isojen aineistojen siirto Melindaan vie aikansa

Kuva 1. Liittymismallien vertailua.

3 Esikartoitus verkkokyselynä

Ennen esikartoituksen aloittamista Kansalliskirjaston Melinda-palvelusta lähetettiin viesti Erikoiskirjastojen neuvoston (ErikN) puheenjohtajistolle sen selvittämiseksi, miten verkkokysely saataisiin välitettyä koko Erikoiskirjastojen ja tietopalveluiden verkostolle (EriK). ErikN koostuu EriK:n jäsenistä ja sen tehtävänä on edustaa verkostoa neuvotteluissa ja keskusteluissa, joten yhteydenpito oli luontevin aloittaa heistä. Yhteistyö oli sujuvaa ErikN:n puheenjohtajan kanssa ja sopiva yhteyshenkilö löytyi nopeasti. Puheenjohtajan kanssa sovittiin, että viesti ja kyselyn verkko-osoite lähetetään ErikN:n sihteerille, joka välittää ne verkoston jäsenille, sekä tarpeen vaatiessa lähettää muistutusviestin ennen kyselyn sulkeutumista.

3.1 Kysely

Kysely suunnattiin erikoiskirjastoille, jotka eivät vielä tee aineistonkuvailua Melindaan. Näin ollen Helsingin yliopiston kirjaston Helka-tietokantaa käyttäviä erikoiskirjastoja (Kotimaisten kielten keskus, Museoviraston kirjasto, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Työväenliikkeen kirjasto, Baltia-kirjasto), sekä Linnea2-konsortioon kuuluvia erikoiskirjastoja (Eduskunnan kirjasto, Arkistolaitoksen kirjasto, Maanpuolustuskorkeakoulu, Tilastokirjasto, Varastokirjasto) ei laskettu mukaan kyselyn kohderyhmään. Vastaanottajia pyydettiin keskittymään kyselyyn vastaamisessa erityisesti kirjastotietokantaan kuvailtavaan aineistoon ja jättämään vastauksen ulkopuolelle muut mahdollisesti kuvailtavat aineistot, kuten arkistoaineistot.

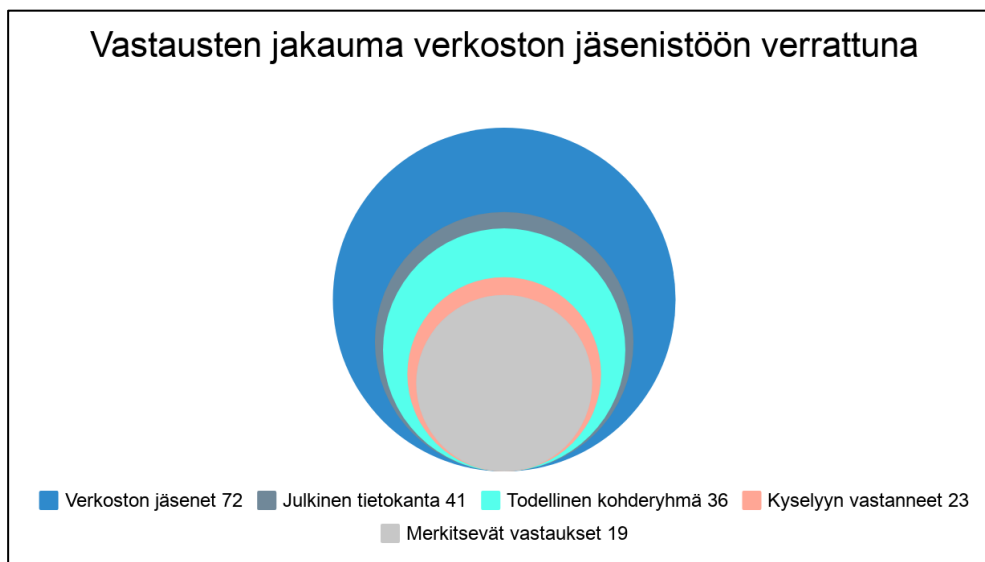
3.2 Kyselyn tekninen toteutus

Kysely toteutettiin Webropol-kyselytyökalulla loka-marraskuun vaihteessa. ErikN:n sihteerin Tiina Helamaan välityksellä EriK:lle lähetettiin 16.10.2017 viesti, joka sisälsi linkin kyselylomakkeeseen sekä lyhyen yleisesittelyn Melinda-palvelusta ja kyselyn tavoitteista. Kysely oli avoinna 16.10.-3.11.2017 välisen ajan. Kyselylomakkeen sisältö on koottu raportin loppuun liitteeksi. Kyselyyn vastaamisesta lähetettiin kaksi muistutusta, ensimmäinen lähetettiin 30.10. ja toinen 3.11., kyselyn viimeisenä aukiolopäivänä. Kyselylomake ajastettiin sulkeutumaan automaattisesti vastausajan päätyttyä ja syötetyt tiedot ladattiin Excel-muodossa jatkokäsittelyä varten. Webropol-ohjelman visualisointityökaluja kokeiltiin, mutta ne havaittiin riittämättömiksi, minkä vuoksi tämän raportin kuviot on ensimmäistä kuvaa lukuun ottamatta tehty erillisellä Piktochart-ohjelmalla.

Kyselylomakkeen suunnittelussa päätettiin säästää mukaantulosta kiinnostumattomien aikaa rajaamalla heille kohdistetut kysymykset vain kolmeen (liitteessä kysymykset 1-2 ja vaihtoehtoinen kysymys 3). Muilta kysyttiin tarkemmin tietoja esimerkiksi kokoelmasta ja kuvailukäytännöistä. Lomakkeessa oli yhteensä 18 kysymystä, joista yksi oli rajattu vain niille, jotka eivät olleet kiinnostuneita Melindaan mukaantulosta.

4 Tulokset

4.1 Yleisiä lukuja

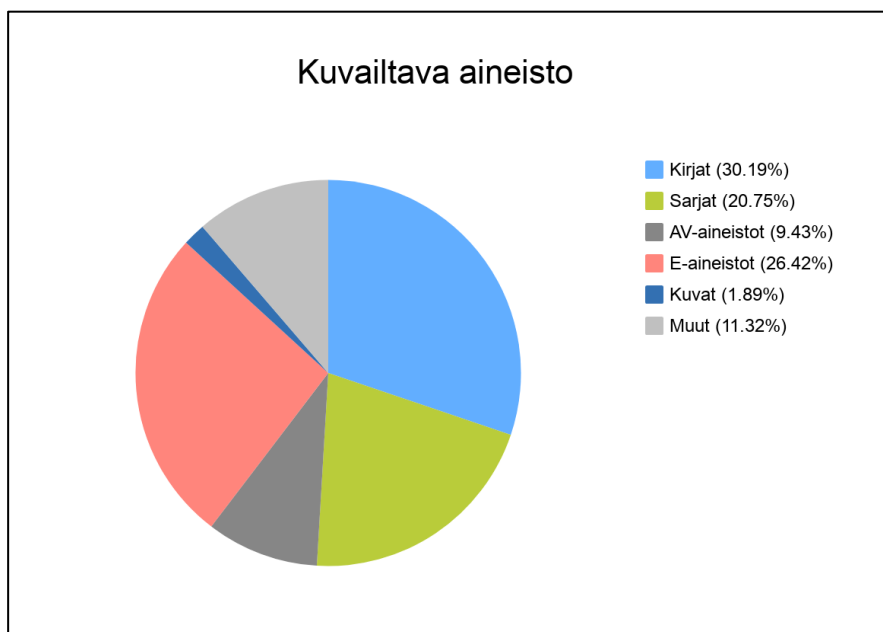

Kuva 2. Vertailua Erikoiskirjastojen ja tietopalvelujen verkoston ja kyselyyn vastanneiden välillä.

Kokonaisuudessaan Erikoiskirjastojen ja tietopalvelujen verkostoon kuuluu kirjastot.fi-verkkosivun (<https://www.kirjastot.fi/erik/jasenet>) mukaan 72 erikoiskirjastoa tai tietopalvelua. Esikartoituksen varsinaisena kohderyhmänä tästä joukosta olivat ne organisaatiot, jotka ovat avoinna ulkopuolisille asiakkaille ja joilla on julkinen kirjastotietokanta. Kartoituksen yhteydessä tehdyn verkkohaun perusteella 41 verkoston jäsentä vastaa tätä määritelmää. Lukuun sisältyvät jo Melindassa mukana olevat erikoiskirjastot, joten vähentämällä ne todellisen kohderyhmän koko on 36 organisaatiota.

Kyselyyn saatiin 23 vastausta, eli kokonaisvastausprosentti kohderyhmässä (23/36) on 63,8 %. Kyselyyn kuitenkin vastasi neljä kohderyhmän ulkopuolista kirjastoa, joiden aineistot ovat vain organisaation sisäisessä käytössä. Nämä kirjastot eivät myöskään olleet kiinnostuneita Melindaan mukaantulosta. Ilman näitä kirjastoja kohderyhmän vastausprosentti (19/36) on 52,8 %. Yllä on havainnollistettu pinotun Venn-kaavion avulla näiden joukkojen keskinäistä yhteenkuuluvuutta.

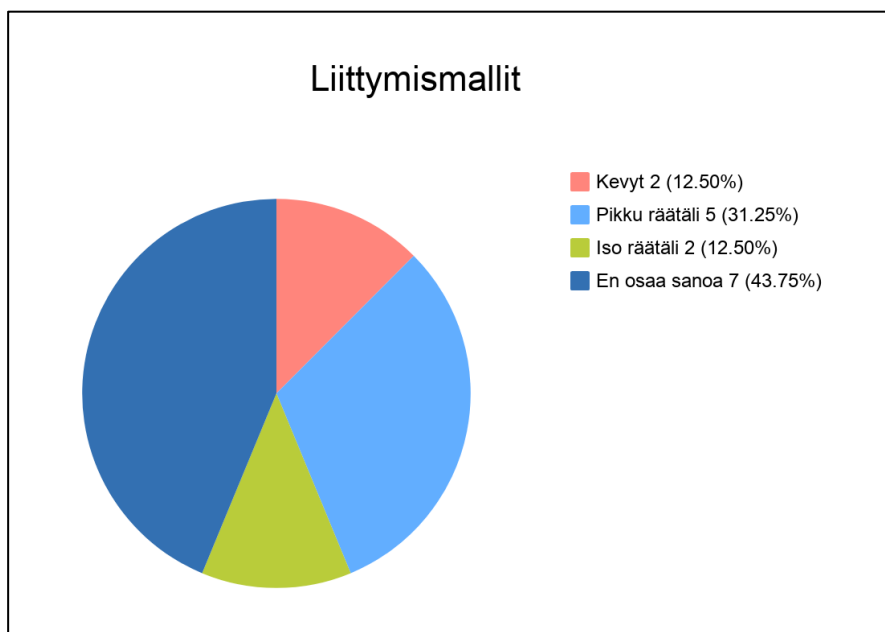
Kaikkien vastanneiden kirjastojen kokoelmat ovat alle 100 000 tietuetta, ja ne sisältävät perinteisen kirjastoaineiston (kirjat, sarjat, av-aineisto) lisäksi muun muassa elektronisia julkaisuja, tutkimusartikkeleita ja karttoja. Yhdessätoista kirjastossa kuvaillaan osakohteita erikseen, mutta esimerkiksi yleisille kirjastoille tyypillisiä musiikin osakohteita ei ole. Vastausten mukaan osakohteina kuvaillaan kirja- ja lehtiartikkeleita. Kyselyn vastauksista käy ilmi, että aineiston kuvailua tehdään kirjastoissa hyvin pienellä joukolla, sillä useimmissa kirjastoissa vain yksi kuvailija. Suurimmassa osassa vastanneista kirjastoista noudatetaan Suomalaisia luettelointisääntöjä ja käytetään MARC 21 -formaattia. Valtaosassa kuvailukieli on suomi, mutta mukana on muutama monikielinen tietokantakin (kielinä englanti, ruotsi ja suomi).

Kuva 3. Erikoiskirjastoissa kuvailtavia aineistoja.

Monivalintakysymyksen *Millaista aineistoa tietokannassanne on?* vastaukset jakaantuivat tasaisesti kaikkien muiden aineistolajien kuin kuvien suhteen, joita kuvaillaan alle kahdessa prosentissa vastanneista kirjastoista. Eniten kuvaillaan kirjoja, lehtiä/sarjoja ja e-aineistoja, näitä kutakin kuvailee yli 20 % vastanneista. AV-aineistoa, eli videoita, elokuvia ja äänitteitä kuvailee hiukan alle 10 % vastanneista ja muuta aineistoa kuvailee piirun verran yli 11 % vastanneista. Muun aineiston avovastauksissa listattiin aiemmin mainittuja kirja- ja lehtiartikkeleita, sekä karttoja ja taidenäyttelyiden teosluetteloita.

Kyselyyn vastanneiden joukossa oli useita kiinnostavia kokoelmia, joiden saaminen mukaan Melindaan olisi arvokasta metatietovarannon näkökulmasta. Tiettyyn tieteen- tai kulttuurin alaan keskittyminen on luonut erikoiskirjastoihin ainutlaatuisia kokoelmia niin lastenkirjallisuudesta, ulkopoliitikasta kuin oikeustieteistäkin. Erikoisalojen aineiston kuvailutietojen saaminen yhteiseen metatietovarantoon olisi ensiarvoisen tärkeää niiden löydettävyyden ja käytettävyyden parantamiseksi.

Kuva 4. Vastaukset kysymykseen *Mikä liittymismalli olisi kirjastollenne sopivin?*

Kaikki liittymismallit kiinnostivat vastaajia, mutta eniten kuitenkin vastattiin ”en osaa sanoa”. Avovastauksista kävi selväksi, että eri liittymismalleista ja hinnoittelusta kaivataan vielä lisätietoa ennen kuin lopullista päätöstä Melindaan mukaantulosta voidaan tehdä. Kuvailuyhteisöön liittymistä ja mukaantulomalleja kommentoitiin muun muassa näin:

Malleista pitää saada enemmän tietoa ennen kuin voimme vastata. Kenties kevyt malli.

Onnet-tietokannassamme on lasten- ja nuortenkirjallisuuden tutkimuksia reilut 5000 nidettä, joista useissa artikkelit osakkeina (kokoelmalla on oma sijaintipaikka). Suurelta osin tutkimuskirjallisuus on sellaista, jota ei ole saatavilla muista kotimaisista yliopisto- tai muista kirjastoista eli tämä osa kokoelmaamme on ainutlaatuista Suomessa ja kiinnostaisi luultavasti laajemminkin.

Valinta Pikku ja Iso räätälin välillä vielä epävarma. Myös vaikea hahmottaa eroja niiden välillä: tietokannassamme on myös paljon artikkeleita, joten silloin se siirrettäisiin vain osittain. Osakkeita julkaisuista tehty vain omien tarpeiden mukaan (nuorisonäkökulma), ei kattavasti.

Hintatiedot/-arviot olisi hyvä saada jo aikaisessa vaiheessa - tärkeää budjetoinnissa!

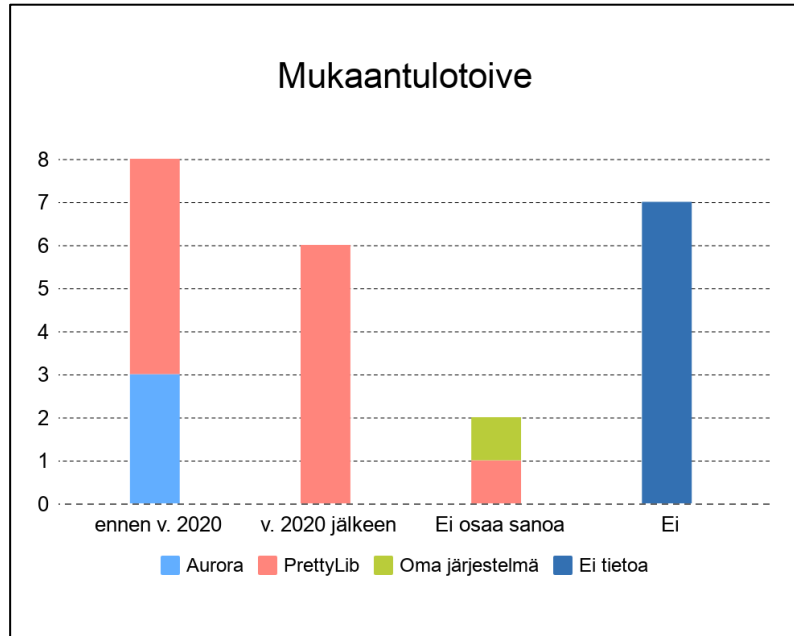
Alla vertailun vuoksi otteita ei-kiinnostuneille esitettyyn vaihtoehtoiseen kysymykseen *Voitko antaa lisätietoja miksi kirjastonne ei ole kiinnostunut Melinda-yhteistyöstä?* annetuista vastauksista:

Kartunta on sen verran vähäistä, että emme näe tarvetta Melindalle. Liikennevirastolla ei myöskään enää ole yleisölle avoinna olevaa kirjastoa. Doriassa olevien Liikenneviraston julkaisujen metatiedot voisi haravoida Melindaan.

Kirjastomme on ns. ”sisäkirjasto” omien työntekijöiden käyttöön ja siinä tarkoituksessa nykyinen PrettyLib-tietokanta koetaan riittävänä. Talouden puolella on supistamistarvetta, joten rahoitusta ei ole luvassa.

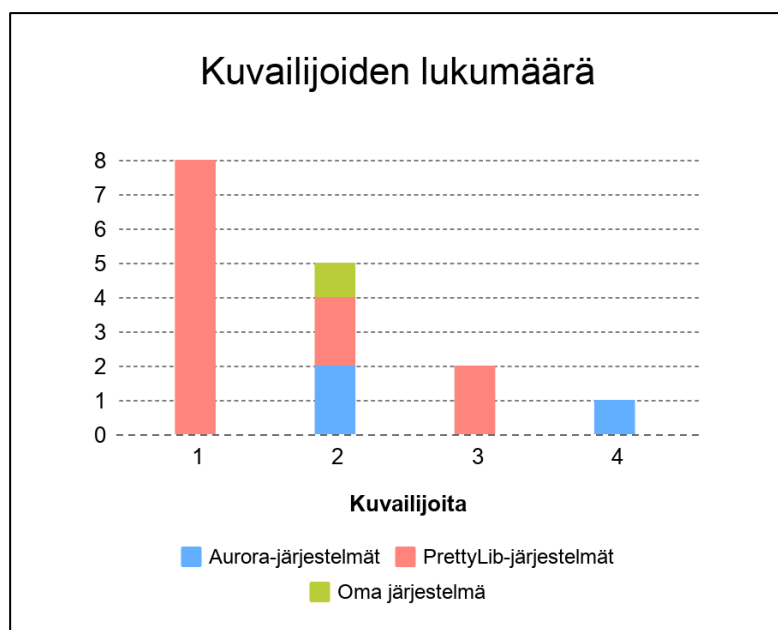
Tämä on pieni virastokirjasto, joka ei ole avoin ulkopuolisille. Korkeintaan olisimme kiinnostuneita kopiointimahdollisuudesta.

4.2 Vastausten jakautuminen kirjastojärjestelmittäin

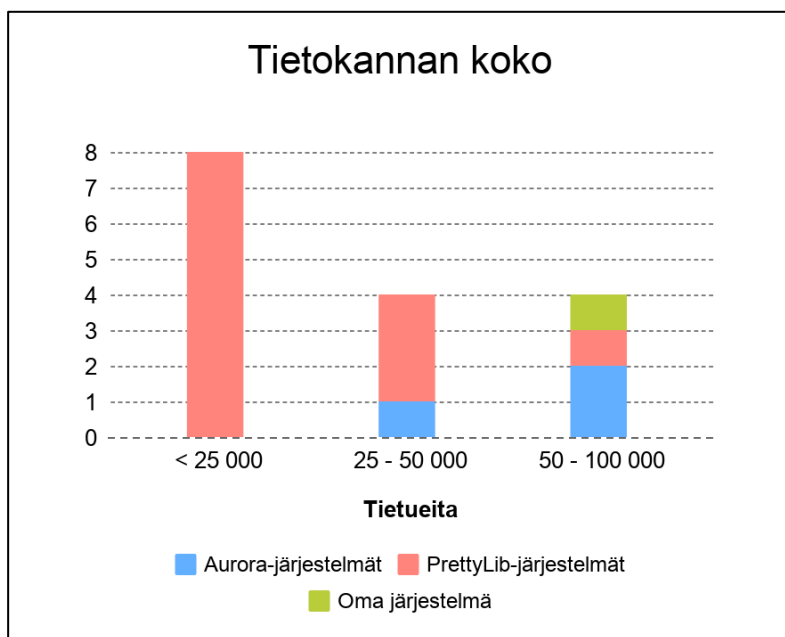
Kuva 5. Melindaan mukaantulotoive kirjastojärjestelmittäin.

Mukaantulosta kiinnostuneita kaikista 23 vastanneesta oli yhteensä 14, mukaan lukien kaksi epävarmaa (Ei osaa sanoa). Vastanneissa kirjastoissa yleisin käytetty kirjastojärjestelmä oli odotetusti kotimainen PrettyLib, näitä organisaatioita oli yhteensä 11. Viisi PrettyLib-kirjastoa ilmoitti haluavansa tulla mukaan Melindaan ennen vuotta 2020 ja kuusi toivoi mukaantulon tapahtuvan vuoden 2020 jälkeen. Kolme kirjastoa käyttää Axiell Aurora -kirjastojärjestelmää ja nämä kaikki toivoivat pääsevänsä mukaan Melinda-yhteistyöhön ennen vuotta 2020. Kaksi kirjastoa ei osannut sanoa milloin Melinda-mukaantulo tapahtuisi. Näistä kirjastoista toinen käyttää PrettyLib-järjestelmää ja toinen omaa järjestelmää. Niiden seitsemän kirjaston järjestelmä ei ole tiedossa, jotka vastasivat mukaantulotoivekysymykseen kieltävästi, sillä kysely oli kielteisen vastauksen jälkeen rajatumpi.

Kuva 6. Kuvailijoiden lukumäärä kirjastojärjestelmittäin.

Erikoiskirjastoissa näyttää olevan hyvin pienet resurssit aineiston kuvailussa, mikä varmasti vaikuttaa myös siihen kuinka paljon Melindaan mukaantulo kiinnostaa yksittäisessä kirjastossa. Suurin osa vastanneista kirjastoista ilmoitti, että aineiston kuvailua tekee yksi työntekijä. Yhden kuvailijan kirjastoissa on käytössä PrettyLib-kirjastojärjestelmä. Vastauksissa on kuitenkin muutamia organisaatioita, joissa kuvailijoita on kaksi tai enemmän. Aurora-järjestelmää käyttävistä kirjastoista kahdessa on kaksi kuvailijaa ja yhdessä neljä, kun taas PrettyLib-kirjastoista kahdessa on kaksi kuvailijaa ja toisessa kahdessa kolme, omaa järjestelmää käyttävässä kirjastossa aineistoa kuvailee kaksi työntekijää.

Kuva 7. Tietokannan koko kirjastojärjestelmittäin.

Tietokannan koko noudatteli kuvailijoiden määrän kanssa samaa mallia, eli pieniä, alle 25 000 tietueen tietokantoja on eniten ja niissä kaikissa on käytössä PrettyLib-järjestelmä. Tätä suurempia tietokantoja on kahdeksassa kirjastossa, puolessa on 25-50 000 tietueesta koostuva tietokanta ja toisessa puolessa on 50-100 000 tietueen tietokanta. Aurora-järjestelmää ja omaa järjestelmää käyttävien kirjastojen tietokannat ovat suhteessa suurempia kuin PrettyLib-järjestelmää käyttävien kirjastojen.

5 Yhteenveto

Rajallisesta vastausmäärästä huolimatta voi sanoa, että otanta oli kattava, sillä yli puolet tavoitellusta kohderyhmästä vastasi kyselyyn. Kyselystä saatiin paljon arvokasta tietoa siitä, millaisilla resursseilla erikoiskirjastoissa tehdään aineistonkuvailua. Kyselyn tekeminen auttoi myös keskusteluyhteyden avaamisessa koko Erikoiskirjastojen ja tietopalvelujen verkoston ja Melinda-palvelun välillä. Melinda-palvelussa toivotaan yhteistyön olevan yhtä mutkatonta vastaisuudessakin. Erikoiskirjastojen Melinda-mukaantulo toteutetaan yhteistyössä Erikoiskirjastojen ja tietopalvelujen verkoston kanssa.

Kansalliseen metatietovaranto Melindaan mukaantulolla on monia hyötyjä niin yhteistyöstä kiinnostuneille erikoiskirjastoille kuin jo kuvailuyhteisössä mukana oleville kirjastoille. Esimerkiksi erilaiset kuvailukäytännöt vähenevät sitä mukaa kuin kirjastot liittyvät Melindaan ja alkavat noudattaa kuvailutyössään yhteisesti sovittuja, yhtenäisiä kuvailukäytäntöjä. Aineiston

kuvailutietojen (metatietojen) yhteiskäytön myötä muiden tekemän työn hyödyntäminen helpottuu ja yhteisöllisyys kirjastoalan sisällä lisääntyy, kun erikoiskirjastoja tulee nykyistä laajemmin mukaan Melindaan. Lisäksi työ nopeutuu, kun kuvailu tehdään vain kerran koko Melinda-yhteisössä. Tehokkuutta lisää myös keskitetyn palveluratkaisun valitseminen, joka tuo säästöjä kuvailutyössä sekä palvelin- ja ohjelmistokustannuksissa. Kirjaston kokoelmien näkyvyys paranee, koska Melinda on kansallisesti/kansainvälisesti näkyvä palvelu. Samalla kaukopalvelun voi odottaa lisääntyvän. Lisäksi yksilötasolla on varmasti palkitsevaa, kun oman kuvailutyön tulos tulee laajasti näkyviin. Melinda-yhteistyössä tehdyssä aineistonkuvailussa on vähemmän virheen mahdollisuuksia, kun kuvaillessa käytetään auktoriteettitietueita ja metatietoja tutkii useampi kuin yksi silmäpari. Näin metatiedosta tulee laadukasta ja yhtenäistä.

Erikoiskirjastojen Melinda-metatietovarantoon mukaantulon suunnittelu on vasta alussa, minkä vuoksi selvitettävää ja avoimia kysymyksiä on jonkin verran ennen kuin voidaan sopia tarkemmin miten mukaantuloissa edetään. Esimerkiksi liittymis- ja hinnoittelumallista tarvitaan vielä lisätietoa. On todennäköistä, että ensimmäisessä vaiheessa liikkeellelähtö tapahtuu tuttujen järjestelmien, kuten Axiell Auroran kanssa. Aurorassa on yleisten kirjastojen projektin yhteydessä toteutettu tarvittavat Melinda-rajapinnat, joita voidaan hyödyntää samaa järjestelmää käyttävien erikoiskirjastojen mukaantuloissa. PrettyLib-kirjastojen osalta tilanne on ehtinyt muuttua kyselyn teon jälkeen, sillä järjestelmän toiminta myytiin 2018 vuodenvaihteessa Open Library Solutions Finlandille, joka on Mikromarc-järjestelmän palveluntarjoaja. Muutosten vuoksi PrettyLib-kirjastojen osalta tilanne on arvioitava jatkossa erikseen.

LIITE: Kyselylomakkeen kysymykset

Melinda-kartoitus erikoiskirjastoille

Tähdellä merkityt kysymykset ovat pakollisia.

1. Yhteystiedot *

Etunimi _____
Sukunimi _____
Sähköposti _____
Organisaatio _____

2. Onko kirjastonne kiinnostunut Melinda-yhteistyöstä aineistojen kuvailussa? *

- ☐ Kyllä, seuraavien kahden vuoden sisällä
- ☐ Kyllä, aikaisintaan vuonna 2020
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

Sivu 1

Vaihtoehtoinen kysymys niille, jotka vastasivat 2. kysymykseen ”Ei”:

3. Voitko antaa lisätietoja miksi kirjastonne ei ole kiinnostunut Melinda-yhteistyöstä?

Kuvailukäytännöt

3. Kuinka moni henkilö organisaatiossanne tekee kirjastoaineiston kuvailua?

Kirjastoaineistoa kuvailevia on _____

4. Mitä kuvailusääntöjä tai -ohjeita kirjastossanne noudatetaan? *

- ☐ RDA
- ☐ Kirjastoaineistojen kuvailusäännöt (ISBD Consolidated)
- ☐ Suomalaiset luettelointisäännöt
- ☐ jokin muu kuvailuohjeistus, mikä? _____

5. Mitä kuvailuformaattia kirjastossanne käytetään? *

- ☐ MARC 21
- ☐ FINMARC
- ☐ Dublin Core

- ☐ jokin muu formaatti, mikä? _____
- ☐ useampi formaatti käytössä, mitkä? _____

6. Käytetäänkö kirjastossanne auktoriteettitietueita?

Valitse sopivat vaihtoehdot:

- ☐ toimijat (henkilöt ja yhteisöt)
- ☐ teokset/ekspressiot
- ☐ sarjat
- ☐ asiasanat
- ☐ auktoriteetit eivät ole käytössä

7. Mitä kieltä kirjastossanne käytetään kuvailussa?

- ☐ suomi
- ☐ ruotsi
- ☐ englanti
- ☐ monikielinen, miten kielet jakautuvat? _____
- ☐ jokin muu kieli, mikä? _____

Sivu 2/5

Kirjastojärjestelmä

8. Mikä tietojärjestelmä on kirjastossanne käytössä? *

- ☐ Axiell Aurora
- ☐ PrettyLib
- ☐ Abilita
- ☐ Koha
- ☐ Mikromarc
- ☐ jokin muu, mikä? _____

9. Miten järjestelmän ylläpito on kirjastossanne hoidettu?

Voit esimerkiksi kertoa, onko ylläpitoon nimetty kirjaston tai taustaorganisaation henkilökuntaa tai onko se hankittu osto- tai muuna ulkoisena palveluna.

10. Onko järjestelmässänne käytössä automaattisia tietueiden siirtoja tai muita vastaavia?

Lisätäänkö esimerkiksi ennakkotietueet tai hankintalistat automaattisesti kirjastojärjestelmäänne?

11. Suunnitellaanko kirjastossanne järjestelmän muutosta? *

Jos vastasit kyllä, kerro mistä järjestelmästä mihin olette vaihtamassa.

- ☐ kyllä, _____

- ☐ ei
- ☐ ei lähitulevaisuudessa

Sivu 3/5

Kokoelmatietokanta

12. Minkä kokoinen kokoelmatietokantanne on tällä hetkellä? *

- ☐ alle 25 000 tietuetta
- ☐ 25 000-50 000 tietuetta
- ☐ 50 000-100 000 tietuetta
- ☐ 100 000-500 000 tietuetta
- ☐ yli 500 000 tietuetta

13. Millaista aineistoa tietokannassanne on?

Valitse sopivat vaihtoehdot:

- ☐ kirja-aineistoa
- ☐ sarja-aineistoa (lehdet, tutkimussarjat)
- ☐ av-aineistoa (videot, elokuvat, äänitteet)
- ☐ e-aineistoa
- ☐ kuva-aineistoa (valokuvat jne.)
- ☐ muuta, mitä? _____

14. Onko aineistossanne osakohteita? *

Valitse sopivat vaihtoehdot:

- ☐ kirja-artikkeleita
- ☐ lehtiartikkeleita
- ☐ musiikkia
- ☐ muita osakohteita, mitä? _____
- ☐ kokoelmassamme ei ole osakohteellista aineistoa

Sivu 4/5

Melindan liittymismallit

Melinda-metatietovarantoon voi liittyä kolmen eri mallin kautta, alta voit lukea niistä lyhyet esittelyt. Kustannukset määräytyvät liittymismallien mukaan.

Kevyt: Mukaan uusilla aineistoilla: paikalliskannan aineistoa ei siirretä liittymisen yhteydessä Melindaan.

Pikku räätäli: Mukaan rajatulla aineistolla: paikalliskannasta siirretään vain osakohteetonta aineistoa tai helposti rajattavia kokoelmia liittymisen yhteydessä Melindaan.

Iso räätäli (perinteinen malli): Mukaan laajalla aineistolla: paikalliskannasta siirretään myös osakohteellinen aineisto (koko tietokanta) liittymisen yhteydessä Melindaan.

Lisätietoja: <https://www.kiwi.fi/x/j7N7B>

15. Mikä liittymismalli olisi kirjastollenne sopivin? *

- ☐ Kevyt
- ☐ Pikku räätäli
- ☐ Iso räätäli
- ☐ En osaa vielä sanoa

16. Onko sinulla kommentteja tai kysymyksiä eri liittymisvaihtoehdoista?

17. Onko sinulla kommentteja tai kysymyksiä Melinda-hankkeesta?
